

В. В. ЗаросилоІнститут права ім. князя Володимира Великого МАУП,
аспірант кафедри управління безпекою,
правоохоронної та антикорупційної діяльності

ДОСВІД ПІДГОТОВКИ І ПРОВЕДЕННЯ МАСОВИХ ЗАХОДІВ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ, АДМІНІСТРАТИВНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОРЯДКУ ПІД ЧАС ЇХ ПІДГОТОВКИ І ПРОВЕДЕННЯ ТА МОЖЛИВІСТЬ ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ

© Заросило В. В., 2016

Здійснено короткий аналіз організації і проведення масових заходів у різних зарубіжних країнах. Встановлено, що в більшості країн проведення масових заходів регулюється різними законодавчими актами, але є чітка регламентація. Основними аспектами, які розглядалися у статті, є термін подання заявки на проведення масових заходів, визначення мети таких заходів, охорона громадського порядку та громадської безпеки під час масових заходів. Запропоновано враховувати досвід зарубіжних країн при підготовці відповідного законодавства в Україні.

Ключові слова: масові заходи, заява на проведення масових заходів, терміни подання заяви, охорона громадського порядку та громадської безпеки, класифікація масових заходів.

В. В. Заросило

ОПЫТ ПОДГОТОВКИ И ПРОВЕДЕНИЯ МАССОВЫХ МЕРОПРИЯТИЙ В ЗАРУБЕЖНЫХ СТРАНАХ, АДМИНИСТРАТИВНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ПОРЯДКА ВО ВРЕМЯ ИХ ПОДГОТОВКИ И ПРОВЕДЕНИЯ И ВОЗМОЖНОСТЬ ЕГО ПРИМЕНЕНИЯ В УКРАИНЕ

Проведен краткий анализ организации и проведения массовых мероприятий в различных зарубежных странах. Установлено, что в большинстве стран проведения массовых мероприятий регулируется различными законодательными актами, но есть четкая регламентация. Основными аспектами, которые рассматривались в статье являются срок подачи заявки на проведение массовых мероприятий, определение цели таких мероприятий, охрана общественного порядка и общественной безопасности во время массовых мероприятий. Предложено учитывать опыт зарубежных стран при подготовке соответствующего законодательства в Украине.

Ключевые слова: массовые мероприятия, заявление на проведение массовых мероприятий, сроки подачи заявления, охрана общественного порядка и общественной безопасности, классификация массовых мероприятий.

EXPERIENCE IN THE PREPARATION AND CONDUCT OF MASS EVENTS IN FOREIGN COUNTRIES, ADMINISTRATIVE ARRANGEMENTS ORDER DURING THEIR PREPARATION AND CONDUCT, AND THE POSSIBILITY OF ITS APPLICATION IN UKRAINE

The article gives a brief analysis of the organization and conduct of mass actions in various foreign countries. It was found that in most countries organization of mass events is regulated by various legislative acts, but there is a clear regulation. The main aspects that are considered in the article is the deadline for applications for holding mass actions, the definition of the purpose of such measures, the protection of public order and public safety during public events. It is proposed to take into account the experience of foreign countries in the preparation of the relevant legislation in Ukraine.

Key words: public events, an application for holding mass events, timing of application, protection of public order and public security, classification of events.

Постановка проблеми. Культура проведення масових заходів в різних країнах є різною, визначення технічних заходів також є різним, і ми можемо сприймати різні підходи до масових заходів та за можливості використовувати їх у нашому законодавстві і практиці роботи органів влади.

В Україні ми доволі часто маємо проблеми в організації і забезпеченні порядку під час проведення масових заходів; окремі масові заходи перетворюються у масові заворушення, тому використання зарубіжного досвіду буде корисним для органів державної влади в нашій країні

У різних країнах проводяться масові політичні, спортивні, культурно-видовищні, релігійні та інші заходи, разом з тим у більшості зарубіжних країн найбільш впорядковано проведення політичних заходів.

Загальним для всіх країн, масові політичні заходи яких аналізувалися, є те, що в більшості з них вони не заборонені і визначені в основних законах. Разом з тим в кожній країні існують певні процедури проведення таких заходів, і правоохоронні органи забезпечують порядок під час їх проведення або припиняють їх.

Метою статті є встановлення основних закономірностей проведення масових політичних заходів за кордоном та напрямів використання їхнього досвіду в Україні.

Стан вивчення проблеми. Питання щодо масових політичних заходів окремо в Україні не вивчалось. В деяких наукових працях такі заходи визначали як один з видів масових заходів, але порівняння з зазначеними заходами за кордоном не проводили [1–3]. Достатньо детально порівняно всі масові заходи, зокрема політичні, у збірнику Р. С. Мельника “Право на свободу мирних зібрань: теорія і практика” [4]. Автор аналізує проведення масових заходів різних типів, а не тільки політичних і не визначає меж відповідальності за порушення законодавств про масові заходи в різних країнах.

Виклад основних положень. У більшості країн Європи масові заходи в нормативному значенні визначено як в Конституціях, так і в інших нормативних актах.

Питання щодо проведення масових заходів у Швеції визначено в Конституції країни [5]. Разом з тим питання організації і проведення масових заходів регулюється іншими нормативними актами. У цих актах визначено, що масовими заходами вважаються заходи, коли збирається понад 15 осіб. Якщо збирається менше ніж 15 осіб, то захід не вважається масовим. Масові заходи можуть проводитися тільки з дозволу органів місцевого самоврядування, яке проводить консультації з поліцейськими органами, адже охорона громадського порядку та громадської безпеки під час проведення масових заходів покладена на поліцію.

Для отримання дозволу на проведення масового заходу необхідно за 7 днів до його проведення подати заяву, де зазначити місце заходу, мету, характер та організаційні форми проведення. Поліцейські перевіряють зазначені в заяві факти і після цього повідомляють органи місцевого самоврядування, що його можна проводити.

Якщо мітинг, демонстрація, похід, пікет чи інший масовий захід буде припинено поліцією, то організатори не отримують дозволу на проведення таких заходів у майбутньому.

У Великобританії масовими заходами вважаються збори людей у кількості понад 20 осіб [6]. При цьому немає різниці, який тип масового заходу планується проводити: політичний чи релігійний. Дозвіл на проведення масового заходу надають керівники поліції, при цьому заява на дозвіл щодо проведення масового заходу повинна подаватися до відділку поліції не пізніше ніж за 6 днів до його початку. В заяві (так, як і у Швеції) повинно бути зазначено дату проведення масового заходу, місце його проведення, час початку і час закінчення та запропоновано маршрут руху учасників, якщо це похід або демонстрація. В заяві також повинні бути зазначені адреси організаторів, їхні прізвища та номери телефонів.

У законодавстві Великобританії визначено також поняття публічного заходу. Публічним заходом вважається організація і проведення мітингу або іншого мирного зібрання у місці, де не треба обмежувати рух транспорту, а місце проведення такого масового заходу не заважатиме іншим громадянам у користуванні їхніми правами. Також визначено, що якщо такий мітинг відбувається мирно без блокування вулиць і доріг і не заважає іншим громадянам, то припиняти його також незаконно [7].

У Франції в законодавстві не встановлено кількості осіб, які зібралися, щоби цей захід вважався масовим. Дозвіл на проведення масових заходів у Франції дає префект, організатори подають відповідну заявку, в якій зазначають імена й адреси організаторів масового заходу, місце та час його проведення, очікувану кількість учасників, маршрут руху, якщо він має форму демонстрації, та інші деталі. Термін подання заявки: не пізніше ніж за три дні та не раніше ніж за 15 днів до початку масового заходу

Незаконні масові заходи, що проводяться у будь-якому громадському місці чи на шляху і які можуть загрожувати громадському порядку та громадській безпеці, можуть бути припинені працівниками поліції

У Конституції Німеччині визначено, що всі німці мають право збиратися мирно без зброї, в будь-який час та без попереднього повідомлення чи дозволу. Всі масові заходи під відкритим небом можуть бути обмежені лише законом або на підставі окремого закону [8].

Законодавством Німеччини передбачено, що проведення будь-якого масового заходу без дозволу місцевої влади незаконне. Це стосується не тільки політичних мітингів та демонстрацій, а й проведення інших масових заходів – таких, як концерти, спортивні заходи, базари тощо. Організатори мають повідомити поліцію про заплановані заходи. При цьому це стосується масових заходів як під відкритим небом, так і у приміщеннях. Поліція, розглянувши подані заявки, дозволяє або забороняє проведення такого заходу.

Заява на проведення масового заходу подається у місцеву поліцейську дільницю не пізніше ніж за два дні до початку його проведення. В заяві зазначають мету заходу та дані осіб, які мають його проводити. Питання про кількість учасників у цьому випадку не піднімається.

Разом з тим в Німеччині допускається проведення несанкціонованих або стихійних масових заходів. Проведення таких заходів не вимагає отримання дозволу, але до таких заходів належать масові заходи, наприклад, які стосуються всіх жителів країни чи окремої землі. Разом з тим масовий захід не може вважатися стихійним, якщо організатори підготували матеріали перед його проведенням. У такому випадку захід вважається несанкціонованим і має бути припиненим поліцією.

У більшості випадків поліція підтримує зусилля організаторів, які спрямовані на дотримання порядку під час масових заходів. Проте, якщо організатори самостійно не можуть підтримати порядок, вона втручається і припиняє масовий захід.

У Сполучених Штатах Америки масові заходи регулюють на основі законів штатів. Організатори мають звертатися до місцевої поліції за отриманням дозволу на проведення масових заходів. Стосовно термінів подання заяв на проведення масових заходів у США, то їх чітко не встановлено. В більшості штатів такі терміни визначаються у розумний час [7]. У Нью-Йорку заяву на проведення політичного масового заходу треба подавати за 45 діб, у Лос-Анджелесі – за 40 діб, а у Вашингтоні цей термін становить 15 діб.

У деяких штатах встановлено плату за отримання дозволу на проведення масових заходів, а в інших встановлено законодавством місця для їх проведення.

У різних штатах по-різному врегульовано питання про використання звукопідсилювальної апаратури під час проведення масових заходів. В одних штатах її використання заборонено, в інших її не можна використовувати в безпосередній близькості від шкіл, дитячих садків та урядових будівель.

Висновки. Отже, аналіз закордонного досвіду організації та проведення масових заходів показує, що головними аспектами їх проведення є :

- отримання дозволу від органів місцевої влади, а частіше від поліцейського відділу;
- завчасність сповіщення органів влади про проведення масових заходів;
- визначення мети проведення масових заходів та її дотримання під час проведення самого заходу;
- самостійна охорона громадського порядку та громадської безпеки організаторами;
- притягнення до відповідальності осіб, які порушили встановлені норми для проведення масового заходу.

У більшості країн немає чіткого поділу на політичні, культурно-видовищні та інші заходи. Окремо виділяються лише спортивні заходи. Для проведення всіх видів масових заходів необхідно сповіщати поліцейські формування.

Використання досвіду зарубіжних країн необхідно для України з метою формування відповідного законодавства про масові заходи. Сьогодні в Україні немає чіткої законодавчої бази стосовно проведення масових заходів. Всі питання щодо їх проведення регулюються рішеннями місцевої влади, і в більшості випадків вони різні і допускають порушення конституційних принципів.

1. Возник М. В. Організаційно-правові засади управління органів внутрішніх справ при забезпеченні масових заходів / Михайло Васильович Возник: дис. ... канд. юрид. наук. 12.00.07. – К., 2010. – 188 с. 2. Мартишко А. Ю. Адміністративно-правове забезпечення охорони громадського порядку ОВС під час проведення спортивних заходів / Андрій Юрійович Мартишко: дис. ... канд. юрид. наук. 12.00.07. – К., 2010. – 248 с. 3. Березан В. М. Адміністративно-правове забезпечення охорони громадського порядку та громадської безпеки під час проведення масових заходів / В. М. Березан: дис. ... канд. юрид. наук. спеціальність 12.00.07 – К., 2014. – 287 с. 4. Мельник Р. С. Право на свободу мирних зібрань: теорія і практика. – К.: ВАІТЕ, 2015. – 168 с. 5. Конституція Швеції – sweden4rus.nu. 6. Public order Act – 1986. - Fraiser Sampson Blackstone's police manual. 7. The city of Los Angeles a municipal corporation: [http://library.amlegal.com/nxt/gateway.dll/California/lamc/municipalcode?f=templates\\$fn=default.htm\\$3.0\\$vid=amlegal:losangeles_ca_mc](http://library.amlegal.com/nxt/gateway.dll/California/lamc/municipalcode?f=templates$fn=default.htm$3.0$vid=amlegal:losangeles_ca_mc)